

გივი თალაკვაძე

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის გამოყენებითი ანალიტიკისა და პროგნოსტიკის ცენტრის ხელმძღვანელი,
ი. ჟორდანიას სახ. საქართველოს საწარმოო ძალებისა და ბუნებრივი რესურსების შემსწავლელი ცენტრის განყოფილების გამგე,

გიორგი თალაკვაძე

კომპანია „გეორესურსის“ დირექტორი

სარესურსო პოტენციალის ნეონდუსტრიული პარადიგმა

მეორე მსოფლიო ომის შემდგომ განვლილი თითქმის 80-წლიანი პერიოდი სოციალურ, ეკონომიკურ, პოლიტიკურ და ეკოლოგიურ პრობლემატიკაში მოღვაწე მკვლევარებისა და ექსპერტებისათვის უპრეცედენტოდ ფართო ასპარეზს წარმოადგენს. გასული საუკუნის 50-ნი წლებიდან დღემდე აქტიურად მიმდინარეობს ამ პერიოდის მრავალმხრივი გაცნობიერება და ანალიზი, რომელიც რეგულარულად ივსება დაგეგმილი და სპონტანური მივლენებითა და პროცესებით, ახლებური ხედვებითა და შეფასებებით, განვითარების მრავალრიცხოვანი პროგნოზებითა და სცენარებით, ახალ-ახალი საარქივო მასალებით.

წარმოების კაპიტალისტური წარმოების წესისა და ხისტი საბაზრო ეკონომიკის სისტემური კრიზისი, ნეონდუსტრიული ეპოქის თავისებურებები, განვითარების „წყვეტადი“ ხასიათი, ადამიანთა და სახელმწიფოთა ურთიერთობებში დაუფარავი პრაგმატიზმის დამკვიდრება ცალკე აღებული ადამიანისა და საზოგადოებრივ ცნობიერებას, სიახლეებთან უალტერნატივო ადაპტაციის უნარს ურთულეს გამოცდას უწყობენ, აყალიბებენ მოქმედებებისა და პრაქტიკული საქმიანობის წინანდელთან შედარებით გაცილებით აჩქარებულ და თვისობრივად განსხვავებულ რეჟიმებსა და პირობებს, გლობალური განვითარების ახალ პარადიგმას.

თანამედროვე ადამიანებს უხდებათ უზარმაზარი საინფორმაციო ნაკადების სივრცეში არა მხოლოდ არსებობა, არამედ ამ სივრცეში ინდივიდუალური ორიენტაციისა და ქცევის ოპტიმალური ალგორითმების გამომუშავებაც.

2022 წლის 22 თებერვალს საერთაშორისო ურთიერთობების რადიკალური გართულებისა და გლობალური პროცესების მწვავე და კონფლიქტურ სტადიაზე გადასვლის საფრთხე რეალობად იქცა.

რუსეთ-უკრაინის სამხედრო-ეკონომიკურ-პოლიტიკური კონფლიქტი, რომელსაც რუსეთი „სპეციალურ სამხედრო ოპერაციას“ უწოდებს, ფართომასშტაბიან ომში გადაიზარდა. იმის მიუხედავად, რომ ამ ომის საწყის სტადიაზე რუსეთის სამხედრო პოტენციალის უპირატესობა თითქოს აშკარად იყო გამოკვეთილი, უკრაინის მხარეზე არსებული პრაქტიკულად მთელი პროგრესული მსოფლიოს თანაგრძნობა და მხარდაჭერა, უკრაინის სამხედრო ძალების ზე-ეფექტიანი შემართების შედეგად და

მის დროებით ოკუპირებულ ტერიტორიებზე მშვიდობიანი მოსახლეობის დიდი მსხვერპლის მიუხედავად, ტრანსფორმირდა უკრაინისთვის საბოლოო წარმატების მიღწევის საფუძვლიან მოლოდინში.

უნდა აღინიშნოს, რომ შექმნილი ვითარება აღარ წარმოადგენს მხოლოდ რუსეთის და უკრაინის ურთიერთობის პრობლემას. სახელმწიფოთა შორის არსებული ურთიერთობების ჩამოყალიბებული პრაქტიკის გათვალისწინებით, მსოფლიოში ვერ მოიძებნება ისეთი ორი ქვეყანა, რომელთა შორის სამხედრო-ეკონომიკურ-პოლიტიკური კონფლიქტის შედეგები არ მოახდენს გავლენას მესამე ქვეყნებისა და ზოგადად, მსოფლიოს ცხოვრებასა და რეალობაზე. ხოლო იმის გათვალისწინებით, რომ უკრაინაც და მითუმეტეს რუსეთიც, თუნდაც მათი მდებარეობის, ტერიტორიის, მოსახლეობის ოდენობის, ბუნებრივი რესურსების პოტენციალის მხრივ მსოფლიოს ქვეყნების რეიტინგში უმაღლეს პოზიციებს იკავებენ, ნათელი გახდება, რომ აღნიშნული კონფლიქტის ხანგრძლიობისა და შედეგების მიუხედავად, საერთაშორისო თანამეგობრობაში ურთიერთობათა ახალი ეტაპი ყალიბდება.

ამ ეტაპის უმთავრესი მახასიათებელი კი - ინტეგრალური რესურსებია.

მხოლოდ მე-20 და 21-ე საუკუნეების მიჯნაზე იწყება იმის აღიარება, რომ კაცობრიობის აწმყო და მომავალი ინტეგრალური რესურსების არა მარტო ფლობასა, არამედ და უმთავრესად მათი რაციონალური გამოყენებისა და ოპტიმალური მართვის სისტემების ეფექტიანობაზე დამოკიდებული.

2019-2021 წლებში და გარკვეული ხარისხით დღესაც (თუმცა „მიღევად“ რეჟიმში), მსოფლიოს ყურადღება კონცენტრირებულია პანდემია კოვიდ-19-ის თემაზე, რომელიც, როგორც ჩანს ერთ-ერთი მორიგი (და არა ყველაზე მწვავე) ეპიდემიაა კაცობრიობის დაკვირვებად ისტორიაში. მიუხედავად მისი გლობალურ რეალობაზე, მსოფლიოს უკლებლივ ყველა ქვეყნისა და 8 მილიარდს მიღწეული მოსახლეობის აბსოლუტური უმრავლესობაზე უპრეცედენტო ნეგატიური გავლენისა, რჩება შთაბეჭდილება და გონიერი ეჭვი, რომ სხვადასხვა მიზეზის გამო, მოხდა ამ თემის ჰიპერბოლიზაცია გაცილებით უფრო მნიშვნელოვანი გლობალური პროცესების და მოვლენების შენიღბვის მიზნით.

რა პროცესებზეა საუბარი?

- წარმოების კაპიტალისტური სისტემის უპრეცედენტო კრიზისი და სავარაუდოდ, მისი არსებობის დასკვნით ფაზაში შესვლა.
- დერივატივების და სახელმწიფოთა ურთიერთვალდებულებების მოცულობის გლობალურ მშპ- თან შედარებით თითქმის 2,5-ჯერადი ზრდა.
- შეუქცევადი ეკოლოგიური და კლიმატური პროცესები.
- გლობალურ მშპ-ში რეალური წარმოებისა და მომსახურების სფეროების თანაფარდობის კრიტიკულ ზღვართან სწრაფვის ტენდენცია
- მთავარი საერთაშორისო სტრუქტურების უუნარობა ძირითად მასშტაბურ პროცესებზე გავლენის მოხდენისა.

- ახალი, მძლავრი ტრანსნაციონალური კონგლომერატების გაჩენა, გაძლიერება და გლობალური განვითარების ტენდენციების ფორმირებაზე მათი მხრიდან არსებითი გავლენის მოხდენა (FAGMA, IC&V, ისტორიულად ჩამოყალიბებული საფინანსო-ინდუსტრიული კლანების გაერთიანებები და სხვ.).

- დაუფარავი პრაგმატიზმის და მხოლოდ მოგებაზე ორიენტირებული მსოფლხედვის უალტერნატივო გაბატონება.

- „განვითარების პარადოქსის“ გამოვლენა ცხოვრების უმეტეს სფეროებში (ხელოვნური ინტელექტი, ინფორმაციული ტექნოლოგიები, ნანო-ტექნოლოგიები და სხვ.).

- მსოფლიოს მოსახლეობის „ბიოლოგიურ პოპულაციად“ ტრანსფორმაციის პროცესის საწყისი სტადიის ფორმირება.

- ადამიანის უფლებათა და თავისუფლებათა კლასიკური სისტემების საწინააღმდეგო შინაარსის მქონე „მართვადი ადამიანის“ თეორიების მომძლავრება და ა.შ.

ძალზე საყურადღებოა ტენდენციებიც, რომლითაც ხასიათდება სტრატეგიულად და არსობრივად დიამეტრულად საწინააღმდეგო აქტორების (მაგალითად ჩინეთი და ტრანსნაციონალური კორპორაციები გამოდგება) ერთობლივ და ერთმანეთის მსგავსი სამოქმედო გეგმები. **ვგულისხმობთ გავლენების რესურსების თემას და მის ინტენსიურ განვითარებას..**

მცირე ისტორიული ექსკურსი: პრეისტორიული ხანა, როდესაც ადამიანების ძირითადი საარსებო რესურსები ნადირობითა და შეგროვებით მოიპოვებოდა და მათი ფლობა და განაწილება სამართლიანობის პრინციპებზე იყო აგებული, შეიცვალა მონათმფლობელური ხანით, რომლის დროს გაჩნდა ადამიანის სხეულის ფლობისა და გამოყენების რესურსი. შემდგომმა საზოგადოებრივ-ეკონომიკურმა ფორმაციამ - ფეოდალიზმმა მოიტანა მიწისა და წარმოების ძირითადი საშუალებების ფლობის და გამოყენების რესურსის გაჩენა. კაპიტალისტური წარმოების წესისთვის განმსაზღვრელი იყო ადამიანის შრომის რესურსის ფლობა და გამოყენება.

განსაკუთრებული პროცესები განვითარდა XX საუკუნის მეორე ნახევარსა და XXI საუკუნის პირველ ოცწლეულში: მეოთხე ინდუსტრიულმა რევოლუციამ თვისობრივად ახალი ბიძგი მისცა გლობალურ ტექნოლოგიურ პროგრესს.

გაჩნდა სრულიად რეალური შესაძლებლობები ადამიანთა საცხოვრებელ პირობებზე არა მხოლოდ სამხედრო-პოლიტიკური და ეკონომიკური ბერკეტებით, არამედ ინტელექტუალური რესურსების გამოყენებით შექმნილი მაღალი ტექნოლოგიებით ზემოქმედებისა. უფრო მეტიც: დღევანდელმა ტექნოლოგიურმა მიღწევებმა ადამიანთა ქცევის ალგორითმების ჩამოყალიბებაზე გავლენის მოხდენის და მისი გარკვეული ინტერესების რეალიზაციას დაქვემდებარებულ ჩარჩოებში მოქცევის რეალური შესაძლებლობაც გააჩინა.

განვითარების მიმდინარე ეტაპზე, რომელსაც „პოსტინდუსტრიულ“ ეტაპს უწოდებენ (თუმცა ის, ჩვენი აზრით, უფრო „ნეოინდუსტრიული“ შინაარსის მატარებელია), სულ უფრო მძლავრად და საშიში აგრესიულობით მიდის მუშაობა

ადამიანთა სურვილების და მისწრაფებების ფორმირებაზე „გარედან“ გავლენის მოხდენაზე.

ასეთი პარადიგმა კი, მომავალში მისი რეალიზაციის შემთხვევაში, მაღალი ალბათობით, კარდინალურად შეცვლის კაცობრიობის განვითარების ვექტორს, რომელმაც უკვე მკაფიოდ გამოხატული ანიზოტროპიული ხასიათი უკვე მიიღო, რაც ახალი კონფლიქტების, სეგრეგაციის, დემოკრატიული ინსტიტუტების კრახის მიზეზი შეიძლება აღმოჩნდეს.

ამ პირობებში განსაკუთრებული ყურადღება და ძალისხმევაა საჭირო ყოველი ქვეყნისათვის მხოლოდ მისთვის გამოსადეგი განვითარების მაქსიმალურად კონკრეტიზირებულ მოქმედებათა პროგრამის ჩამოყალიბებასა და რეალიზაციისათვის.

ასეთი პროგრამების საკვანძო საკითხია ქვეყნის განვითარების პრიორიტეტები განსაზღვრა და მათი რეალიზაციის უზრუნველყოფელი ინტეგრალური რესურსების მართვისა და გამოყენების ოპტიმალური სქემებისა და რეჟიმების შემუშავება.

დღეს მსოფლიოში 253 ქვეყანაა, მათ შორის გაეროს წევრია 198, ნაწილობრივ აღიარებული - 32, არ არაღიარებული - 23. ყოველი მათგანისათვის, განურჩევლად მოსახლეობის რაოდენობის, ტერიტორიის, ეკონომიკური და სოციალური განვითარების დონის, პოლიტიკური წყობის - ძირითად პრიორიტეტებს ქვეყნისა და მისი მოსახლეობის უსაფრთხოებისა და განვითარების უზრუნველყოფა წარმოადგენს.

წარმატებას ის ქვეყნები მიაღწევენ, რომლებიც შეძლებენ თავისი მიზნებისა და სურვილების და საკუთარ შესაძლებლობათა და უნარების დაბალანსებას, ანუ მდგრადი განვითარებისათვის პირობების ჩამოყალიბებას, რაც ბევრად არის დამოკიდებულია მათი ინტეგრალური რესურსების სტრუქტურასა და მახასიათებლებზე.

როგორი ვითარებაა ჩამოყალიბებული ამ მხრივ საქართველოში?

2022 წელს მიღწეული ძირითადი ეკონომიკური მაჩვენებლების მკაფიოდ გამოხატული გაუმჯობესების მიუხედავად და პანდემიისა და რუსეთ-უკრაინის ომის თემისგან დისტანცირების შემთხვევაშიც, შეგვიძლია დავასკვნათ, რომ საქართველოში არსებული მდგომარეობას სტაბილურს ვერ ვუწოდებთ.

ჩინეთის და რუსეთ-აზერბაიჯან-სომხეთის-თურქმენეთის მიერ განხორციელებული მოქმედებებით, 2015-2020 წლებში საქართველომ არა მხოლოდ დაკარგა (იმედია, დროებით) სატრანსპორტო დერეფნის და ენერგეტიკული ჰაბის ფუნქცია, რაც თავისთავად მის გეოპოლიტიკურ და გეოსტრატეგიულ რესურსებს ძალზე ამცირებს, არამედ მიმა საინვესტიციო მიმზიდველობამაც სერიოზული დანაკლისი განიცადა (ცხრილი 1):

საქართველოში განხორციელებული პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები
(მლნ. აშშ დოლარი)

წელი	სულ	I კვ.	II კვ.	III კვ.	IV კვ.	
1996	3,8	
1997	242,6		38,8	48,5	97,0	58,2
1998	265,3		19,1	97,8	45,0	103,4
1999	82,2		19,4	22,3	20,0	20,6
2000	131,2		32,7	30,0	28,9	39,5
2001	109,8		20,0	30,8	29,8	9,2
2002	160,2		24,4	44,6	36,4	54,8
2003	334,6		56,3	80,4	83,4	114,4
2004	492,3		118,2	117,2	133,0	123,9
2005	452,8		88,6	104,8	79,6	179,7
2006	1 171,2		145,2	318,0	332,4	375,5
2007	1 764,7		330,8	375,3	470,6	588,0
2008	1 575,2		540,1	607,7	36,1	291,3
2009	666,8		114,5	178,3	179,1	194,9
2010	865,6		176,1	211,5	236,8	241,2
2011	1 134,0		222,6	273,1	309,1	329,2
2012	1 048,2		312,4	248,0	220,5	267,3
2013	1 039,2		291,8	224,1	271,6	251,6
2014	1 837,0		331,9	217,6	749,5	538,0
2015	1 728,8		343,4	493,2	531,1	361,0
2016	1 654,0		392,9	452,6	507,8	300,6
2017	1 990,5		415,0	398,1	637,0	540,5
2018	1 351,5		337,3	423,3	373,0	218,0
2019	1 352,2		318,4	249,6	406,2	378,0
2020	589,8		173,8	246,4	296,9	-127,2
2021	1 241,8		134,3	322,5	373,9	411,1
2022*	922,9		571,1	351,8		

*წინასწარი მონაცემები.

ცხრილი 1.

როგორც მოყვანილი ცხრილიდან ჩანს, საქართველო აღმოჩნდა ერთგვარ გეოპოლიტიკურ ჩიხში, რამაც შეიძლება გამოიწვიოს მისი ზოგადი განვითარების ჩიხშიც შესვლა.

ამ დროს გადაწყვეტ მნიშვნელობას იძენს ხელისუფლების არატრივიალური, ოპერატიული და ქმედითი ნაბიჯები ინტეგრალური რესურსების ათვისებისა და ქვეყნისა და მისი მოსახლეობის ინტერესების შესაბამისად მათ გამოყენებაზე;

ერთადერთი გამოსავალი არსებული მდგომარეობიდან არის მკვეთრი შემობრუნება სამრეწველო დარგების აღორძინებისა და

საექსპორტო პროდუქციის სტრუქტურის გამრავალფეროვნებისკენ და, რაც მთავარია, მისი მოცულობის არსებითი ზრდის მიღწევა.

ეს ამოცანა სავსებით რეალიზებადია, მაგრამ არა მხოლოდ ცალკეული დარგებისა და ეკონომიკური მიმართულებების განვითარების პროგრამების შემუშავების გზით, არამედ ქვეყნის პოლიტიკური, ეკონომიკური და სოციალური განვითარების სრულყოფილი და თანამედროვე გლობალური პროცესების გამათვალისწინებელი კონცეფციისა და სამოქმედო პროგრამის ჩამოყალიბებისა და ეტაპობრივი რეალიზაციის საფუძველზე.

კიდევ ერთხელ გვსურს გავიმეოროთ, რომ დამაიმედებელი ტენდენციები, განსაკუთრებით მიმდინარე წლის ძირითადი ეკონომიკური პარამეტრების გათვალისწინებით, სახეზეა. მთავრობამ მიაღწია კრიტიკული მდგომარეობიდან გამოსვლის გზებს. ამჟამად მთავარია ამ პროცესის მდგრადობის შენარჩუნება, გაძლიერება და ახალი ინიციატივებითა და რეალური ეკონომიკური მიღწევებით მისი გამაგრება. ამის რამდენიმე საშუალება არსებობს.

საქართველოს შეუძლია ტრანსფორმირდეს უპრეცედენტო ინოვაციურ პოლიგონად, პირდაპირი მსხვილი ინვესტიციების, პრინციპულად ახალი ეკონომიკური რეჟიმებისა და საერთაშორისო და სუვერენული გარანტიებით უზრუნველყოფილი პროექტების კომპლექსური პროგრამების შემუშავებისა და რეალიზაციის სივრცედ, ანუ საქართველოს ინტეგრალური რესურსების ნეონდუსტრიული პარადიგმის ადექვატურ სადემონსტრაციო და სარეალიზაციო სახელმწიფოდ.

სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის აღდგენიდან განვლილი პერიოდი, განსაკუთრებით კი 1991-2012 წლები, შეიძლება შეფასდეს მაღალი ეროვნული პოტენციალის არასაკმარისად გამოყენების ხანად, რამაც ქვეყნის ეკონომიკის დეგრადაცია, საკუთარი ტერიტორიის მნიშვნელოვანი ნაწილის დროებითი დაკარგვა, მოსახლეობის თითქმის მესამედით შემცირება გამოიწვია.

აღნიშნულ პერიოდში საქართველოში განადგურდა მრავალი სამრეწველო ობიექტი და დარგი, ფაქტობრივად შეწყდა ადგილობრივი სანედლეულო ბაზის შესწავლა და კომპლექსური ათვისება, არარაციონალურად გამოიყენებოდა საექსპორტო პოტენციალი, არასისტემური ხასიათი მიიღო უახლესი ტექნოლოგიების დანერგვამ. ბოლო ათწლეულში მდგომარეობის გაუმჯობესების მიუხედავად (შეწყდა მოსახლეობასა და ბიზნესზე უსამართლო და ძალადობრივი ზემოქმედება, აღმავალი ხასიათი მიიღო ევროკავშირთან და რიგ საკვანძო ქვეყნებთან, პირველ ყოვლისა ამერიკის შეერთებულ შტატებთან ურთიერთობებმა), ქვეყანას ჯერ კიდევ არ გააჩნია საკუთარ რესურსულ პოტენციალზე დაფუძნებული კომპლექსური სამოქმედო პროგრამა, რომელიც უზრუნველყოფდა ეკონომიკის მდგრად განვითარებას, უმთავრესი ეკონომიკური პარამეტრების სასურველი სამიზნე მაჩვენებლების

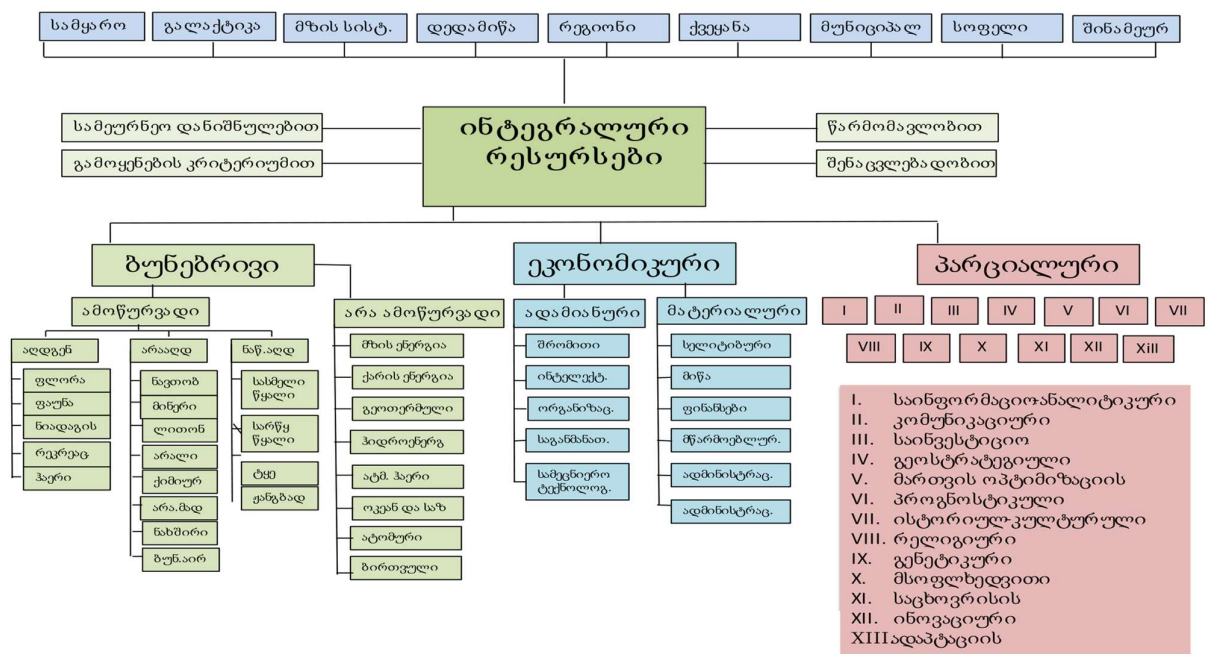
ჩამოყალიბებას, ევროკავშირთან ინტეგრაციის გაღრმავებას, მოსახლეობის სოციალური მდგომარეობის გაუმჯობესებას.

განვითარების ასეთი პროგრამის შემუშავებისა და წარმატებით განხორციელებისათვის აუცილებლად მიგვაჩნია ქვეყნის ინტეგრალური რესურსული პოტენციალის (ბუნებრივი, ადამიანური, კომუნიკაციური, საინფორმაციო, ისტორიულ-კულტურული, საინვესტიციო, გეოსტრატეგიული და სხვ.) ოპტიმალური გამოყენება.

აღსანიშნავია, რომ ამ მიმართულებით მნიშვნელოვანი კვლევები მიმდინარეობს საქართველოს ტექნიკურ უნივერსიტეტში, კერძოდ ი. ჟორდანიას სახელობის საქართველოს საწარმოო ძალების და ბუნებრივი რესურსების შემსწავლელ ცენტრში, რამაც თავისი ასახვა ჰპოვა აღნიშნული ცენტრის მიერ მომზადებულ კაპიტალურ ნაშრომებში, მათ შორის ორტომეულში - „საქართველოს ბუნებრივი რესურსები“ (2015 წ.) და შემუშავების დასკვნით ეტაპზე მყოფ კრებულში „საქართველოს რესურსები : გამოწვევები, პერსპექტივები“.

საქართველოში შექმნილმა მდგომარეობამ მკაფიოდ გამოკვეთა მნიშვნელოვანი ამოცანა - საქართველოს ინტეგრალური რესურსული პოტენციალის დაზუსტება და ანალიზი, რაც საფუძვლად დაედება მისი მაღალეფექტიანი გამოყენებისა და მართვის სრულყოფილი სისტემის შექმნას.

საქართველოს ინტეგრალურ რესურსებთან დაკავშირებულია 2012-2022 წლებში გამოქვეყნებული და სხვდასხვა ადგილობრივ და საერთაშორისო ფორუმებზე წარმოდგენილი ნაშრომები და პრეზენტაციები. თუმცა, ალბათ მიზანშეწონილია კიდევ ერთხელ გადავხედოთ ინტეგრალური რესურსების სტრუქტურას (ნახ.1):

ნახ.1

გასათვალისწინებელია ისიც, რომ ეკონომიკური ავანტურიზმის, ალოგიკური და საშიში სამხედრო მოქმედებებისა და უპასუხისმგებლო პოლიტიკური შანტაჟის ნაზავმა, რითაც მიმდინარე ისტორიული ეტაპი გამოირჩევა, შესაძლოა გადაულახავი ჯგებიები შექმნას ბუნებრივად ჩამოყალიბებულ გლობალური პრიორიტეტული პრობლემების გადაჭრისას.

საქართველო საბოლოოდ და სრულად უნდა ჩამოსცილდეს საკუთარი ეკონომიკური, სოციალური და პოლიტიკური პრიორიტეტების დაფიქსირებასთან დაკავშირებული იმპულსური მოქმედებების სივრცეს და გადაინაცვლოს მკაფიო ორიენტაციებისა და შედეგიანი, არაორაზროვანი მოქმედებების სივრცეში.

სად, რომელ სფეროებში შეუძლია საქართველოს ხელშესახები პოზიტიური და საყოველთაო აღიარების პოტენციალის მქონე პოზიტიური შედეგების მიღწევა?

სადღეისოდ ჩამოყალიბებული რეალობის გათვალისწინებით ეს არის შემდეგი სფეროები და რესურსები:

პირველი: გეოსტრატეგიული რესურსი, რომლის ძირითადი მდგენელია პოლიტიკურად ნაკლებ პრობლემური და ეკონომიკურად მაღალ რენტაბელური **კომუნიკატორის** (და არა „დერეფნის“ და „ხიდის“) ფუნქციის დასაკუთრება და განვითარება.

მეორე: პოლიტიკური და ეკონომიკური სტაბილურობისა და საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი სამართლებრივი გარანტიების რესურსებისა და ნების მქონე ქვეყნად აღიარება, რაც მსხვილი **პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მოპოვების უმთავრესი ფაქტორია**, რის გარეშეც პრაქტიკულად გამორიცხულია ქვეყნის მდგრადი განვითარებისა და მისი მოსახლეობის ცხოვრების ხარისხის ამაღლება.

მესამე: „ნეონდუსტრიული“ ეპოქის, რომლის საწყისს ეტაპზე ვიმყოფებით, გამოწვევების გადამწყვეტი **წინმსწრები ინიციატივებისა და მაღალ ეფექტიანი პროექტების** ოპერატიული შემუშავება და რეალიზება (ინტეგრალური რესურსების პოტენციალის სრულფასოვანი გამოყენება, ქვეყნის საპროექტო მართვის სისტემის შემუშავება და ამოქმედება, ენერგეტიკული, სასურსათო, ეკოლოგიური და სხვა გლობალური და რეგიონული მასშტაბის პრობლემათა გადაწყვეტაში მონაწილეობა.

და ბოლოს: „განვითარების უნივერსალური პროცესის“ დამკვიდრებასთან ერთდროულად, სულ უფრო და უფრო მკაფიოდ იკვეთება კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი რეგიონის - **„ჩრდილო-დასავლეთი აზიის“** რეგიონის კონტურები. რუსეთთან და ცენტრალური აზიის ქვეყნებთან დაკავშირებული პროცესების გათვალისწინებით, მაღალია იმის ალბათობა, რომ ეს რეგიონი ტრანსფორმირდეს მრავალი საერთაშორისო შინაარსის შემცველი მოვლენისა და პროცესის კონცენტრაციის ცენტრად. ამის მკაფიო დასტურია ყაზახეთის დედაქალაქ ასტანაში მ.წ. 12-13 ოქტომბერს ჩატარებული საერთაშორისო სამიტი, რომელიც მიემდვნა

აზიაში თანამშრომლობისა და ურთიერთნდობის ზომების გაძლიერების საკითხებს და რომელშიც რეგიონის 28 ქვეყნის ლიდერმა მიიღო მონაწილეობა.

რაც შეეხება „ჩრდილო-დასავლეთი აზიის“ რეგიონს, მრავალი პოლიტიკური და ეკონომიკური ფაქტორი მეტყველებს იმ მოსაზრების სასარგებლოდ, რომ ასეთი ცენტრის განთავსების ლოკაციად საქართველოს დედაქალაქი იქნას მიჩნეული.